

MEIE KASTRE

2024 JAANUAR

SELLES LEHES:

Lk 3 - Lasteaiale Laanelill pandi detsembris nurgakivi
Lk 5 - Aasta lõpus tähistati Võnnus Gustav Suitsu 140. sünniaastapäeva
Lk 9 - Kastre valda jõudis esimene DPD pakiautomaat

Valminud on Sillaotsa kooli juurdeehitus

AUTOR: SILLAOTSA KOOL

Peale talvist koolivaheaga toimus 8. jaanuaril Sillaotsa kooli juurdeehituse pidulik avamine. Sel puhul kogunes kooli võimlasse kogu koolipere ja külalised.

„Nagu enne vaheajale minemist sai lubatud, on tänasest uus majaosa õpilaste päralt.

Saime juurde seitse kaas-aegset klassiruumi, kus on väga head tingimused õppimiseks. Kauni ja kaas-aegse õpikeskkonna ehitamisele aitas kaasa paljude inimeste koostöö. Oleme tänulikud hariduse usku Kastre vallale finantside leidmise eest, RTG Projektile projekteerimise eest, RIS Ehitusele ehitamise eest ja paljudele teistele, kes üht või teistviisi panustasid ning on teinud võimalikuks suurepäraste tingimuste loomise meie valla haridusmaastikul,” sõnas Sillaotsa kooli direktor Karin Kütt juurdeehituse avamissündmusel. Järgnesid sõnavõttud ja tervitus-sõnad vallavanemalt Annika Pa-

jumaa-Murovilt ning külalistelt, kel jagus kuhjaga häid soovet ja õnnitlusi.

Seejärel suunduti õue, kus koolimaja peasissepääsu trepil lõigati pidulikult läbi lint ning üheskoos asuti uudistama uusi klassiruumi. Elevust ja kiidusõnu jagus kõigil ning lõbusat meeleolu jätkus terveks koolipäevaks. Õpilased tundsid siirast rõõmu ning tunnistasid, et neile meeldiks väga, kui kõik tunnid toimuksid uutes klassiruumides. „Eks me sellist reaktsiooni õpilastelt ootasimegi ning uut tunniplaani koostades proovisime teha nii, et võimalikult palju klasse uutes ruumides õppida saaksid. Seepärast polegi meil enam nii-öelda koduklasse vanemas kooliastmes,” rääkis Sillaotsa kooli õppe- ja arendusjuht Chris Serglov.

Kõigil huvilistel on võimalik kooliga eelnevalt kokku leppida ja tulla koolimajaga tutvuma.

Tegusat ja tarkust täis uut alanud aastat!

Sillaotsa kooli peasissepääsu trepil lõigati avamise puhul pidulikult lint läbi.

FOTODE AUTOR: EVELIN VIRNAS

Sillaotsa kooli juurdeehituse tulemusena valmisid mitmed uued klassiruumid.

Kastre Vallavolikogu detsembrikuu istungilt

AUTOR: BIRGIT PETTAI, VALLALEHE TOIMETAJA

Kastre Vallavolikogu detsembrikuu istung toimus 19. detsembril Vooremäe tervisespordikeskuses.

Istungil tehti järgmised otsused:

- toimus Kastre valla 2024. aasta eelarve esimene lugemine;
- põhitegevuse tulud 14 181 326 eurot;
- põhitegevuse kulud 13 773 752 eurot;
- investeeringutegevus 4 162 000 eurot;
- finantseerimisegevus 3 148 468 eurot;
- likviidsete varade muutus 605 958 eurot;

- otsustati seada isiklikud tähtajatud kasutusõigused Elektrilevi OÜ kasuks Kastre valla omandis olevatele Mõra külas asuvatele Tuigo kooli ja Jalgrattate kinnistutele ning Ignase külas asuvale Pikamäe tee kinnistule;
- anti Kastre Vallavalitsusele nõusolek osaleda MTÜ Tartumaa Ühistranspordikeskus korraldatava sotsiaaltransporditeenuse uue riigihanke ettevalmistusprotsessides ja sõlmida pärast riigihanke tulemusi haldusleping MTÜ-ga Tartumaa Ühistranspordikeskus sotsiaaltransporditeenuse osutamiseks kuni neljaks aastaks;
- kinnitati Kastre valla ametiraha kujundus, mille loomisest on kunstnik Karin Kivisild ka-

sutanud Kastre valla sümboleid koos rahvuslikule sümboolikale tuginenud ornamendilistele elementidega;

- otsustati osaleda INTERREG programmis, mille raames viivad Läti Ülikooli teadurid läbi uurimise Võnnu paisjärves ning saadud andmete põhjal töötavad välja prototüübi, mille abil on võimalik kohalike omavalitsuse veekogudest eemaldada üleliigset fosforit, selleks otsustati volitada Kastre Vallavalitsust sõlmida Läti Ülikooliga koostööleping projektis osalemiseks ning garanteerida Kastre valla 2021–2027 projekti raames 10 500 eurot (kogu projekt 52500 eurot) Võnnu paisjärve projekti omaosalust.

Vanaduspensioniealiste maksuvaba tulu tõsteti 776 euron

AUTOR: SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Aasta tagasi hakkas kehtima vanaduspensioniealistele ja vanaduspensioniiikka jõudvatele inimestele erinev maksuvaba tulu arvestus kuni 704 euro ulatuses. 1. jaanuarist tõusis maksuvaba tulu aga 776 euron.

776eurone maksuvaba tulu on seotud inimese vanusega, mitte pensioniliigiga. See tähendab, et see kehtib kõikidele neile pensionäridele, kes on pensionieas – vähemalt 64 aastat ja 9 kuud vanad. Lisaks kehtib see ka neile, kes jõuavad uue aasta jooksul vanaduspensioniiikka.

Sotsiaalkindlustusameti pensionivaldkonna juhi Agne Kiviselja sõnul arvestatakse uus maksuvaba tulu summa automaatselt inimese pensionile ning selleks ei ole vaja eraldi ameti poole pöörduda. „Kui inimese brutopension on suurem kui 776 eurot, tuleb tasuda ülemineva summa pealt tulumaksu. Kui pension jääb aga alla 776 euro ning inimesel on veel tulumaksuga maksustata-

2024. aasta 1. jaanuarist suureneb vanaduspensioniealiste maksuvaba tulu

2023. aastal **704** 2024. aastal **776**

vaid tulusid, siis ülejäävat osa saab kasutada oma äranägemise järgi, näiteks töötasult,“ lisas Kiviselg.

Toome näite – kui inimese pension on 700 eurot ja töötasu 900 eurot, arvestab sotsiaalkindlustusamet uuel aastal pensionilt tulumaksuvaba miinimumi 776 euro ulatuses. Seega on kogu pension tulumaksuvaba. Soovi korral saab pensionär üle jäävat maksuvaba tulu kasutada töötasult 76 euro

ulatuses (776–700=76). Selleks tuleb esitada maksuvaba tulu kasutamise avaldus oma töoandjale.

Neile, kes ei ole vanaduspensionieas ega jõua sinna 2024. aasta jooksul, kehtib jätkuvalt astmeline tulumaksusüsteem ning maksuvaba tulu summaks on 654 eurot.

Loe lisaks maksuvaba tulu arvestuse kohta sotsiaalkindlustusameti kodulehelt sotsiaalkindlustusamet.ee

Kastre Vallavalitsuse detsembrikuu istungitelt

AUTOR: EVELIN VIRNAS, KOMMUNIKATSIOONISPETSIALIST

7. detsembril Kastre Vallavalitsuse istungil:

- anti kasutusload Haaslava külas Vilja tee 2a, Sookase tee 10 ja Pihlaka tee 30 üksikelamutele ning Kurepalu külas 22140 Tõrvandi–Roiu–Uniküla tee // Agepõllu // Haage tee L1 // Kurepalu–Roiu kergliiklusteele L1 ja Kõivukülas Age teele rajatud veetrassile, Kurepalu külas 22140 Tõrvandi–Roiu–Uniküla tee // Agepõllu // Haage tee L1 // Kurepalu–Roiu kergliiklusteele L1// ja Kõivukülas Age tee 5, 12, 20 ja 22 rajatud uuele kanalisatsioonitrassile ning Kurepalu küla Haage tee L1 püstitatud uuele hüdrandile;
- loeti korraldatud jäätmeveoga perioodiliselt mitteliitunud kinnistu Haaslava külas, kuna sealset hoonet kasutatakse hooajaliselt suvilana;
- otsustati vabastada korraldatud jäätmeveo raames biolagunevate jäätmete üleandmise kohustusest Aardlapalu külas asuv kinnistu, kuna seal rakendatakse biolagunevate jäätmete kohtkompostimist;
- kiideti heaks hajaasustuse programmi raames 15.11.2023 esitatud projekti „Metsanurga talu kanalisatsioon“ lõpparuanne;
- otsustati maksta tagasiulatuvat lapsehoiuteenuse hüvitist;
- kinnitati Sillaotsa kooli hoolekogu koosseis;
- kinnitati lihthanke „Mõisahäärberi kinnistule tuletõrje veevõutukoha projekteerimine ja ehitami-

ne“ tulemused, mille parimaks pakkujaks on SA Works OÜ.

14. detsembril Kastre Vallavalitsuse istungil:

- anti ehitusload Haaslava külas Sütame maaüksusel asuva kuuri lammutamiseks, Haaslava külas Vilja tee 13 maaüksusele uue üksikelamu püstitamiseks ning Haaslava külas Aasaserva maaüksusele puurkaevu rajamiseks;
- anti kasutusluba Haaslava külas Heki tee 13 maaüksusele püstitatud üksikelamule;
- kinnitati Swedbank AS investeeringulaenu pakkumus;
- jäeti rahuldamata kodaniku taotlus hoolduse seadmiseks, hooldaja määramiseks ja hooldajatoetuse taotlemiseks;
- lõpetati kodanikule koduteenuse ja üldhooldusteenuse osutamine;
- määrati kodanikule tugisikutee-nus;
- rahuldati kodaniku esitatud sotsiaaltransporditeenuse taotlus;
- eraldada isikule ajutiseks kasutamiseks munitsipaalaluruum;
- kinnitati vallavolikogu istungi eelnõud.

18. detsembril Kastre Vallavalitsuse erakorralisel istungil:

- kinnitati lihthanke „Sõiduauto liisimine kasutusrendi korras“ tulemused, mille parimaks pakkujaks on AS Marine Auto.

21. detsembril Kastre Vallavalitsuse istungil:

- anti kasutusload Kõivukülas Age tee 1 asuvale elamule, Vön-

nu alevikus Tööstuse tee 4 maaüksusel asuvale päikeseelektrijaamale, Haaslava külas Pargi tee 6 maaüksusel asuvale ridaelamule ja Pihlaka tee 26 maaüksusel asuvale üksikelamule;

- anti kasutusload Metsanurga külas Paju, Haaslava külas Lehis tee 1, 3, 5, 7 ja 9, Loosi tee 15, 17, 19, 21, 23 ja 25 ning Maarjakase tee 2 ja 12 ehitistele;
- väljastati projekteerimistingimused Kurepalu külas Sookure tee 1, 3 ja 5 ning Toonekure tee 14, 16 ja 18 maaüksustele ehitiste teenindamiseks mõeldud sissesõitude asukoha ja laiuse muutmiseks ning Haaslava külas Nõmmevälja tee 7 maaüksusele ja Kaagvere külas Toominga maaüksusele elamute ehitamiseks;
- anti ehitusload Haaslava külas Uus-Nõmme tee 8 ja Uus-Nõmme tee 10 ehitistele;
- loeti mitmed kinnistud olmejäätmete valdaja korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud;
- otsustati vabastada korraldatud jäätmeveo raames biolagunevate jäätmete üleandmise kohustusest üks kinnistu, kuna seal rakendatakse biolagunevate jäätmete kohtkompostimist;
- kinnitati hajaasustuse lõpparuanne;
- määrati Koke külas Sikapõllu ja Sarviku katastriüksuste uued kohanimed, koha-aadressid ja sihtotstarbed;
- kinnitati Võnnu lasteaia Värvuke töötajate koosseis;
- rahuldati koolieelse lapsehoiu rahastamine;
- eraldati reservfondist raha.

Kastre vald

NOORTE PREEMIA "TULEVIKU TÄHED"

Tunnustame noori, kes on saavutanud kultuurivaldkonnas, hariduses või spordis edu maakondlikul, vabariiklikul või rahvusvahelisel tasandil.

Rahalise preemia määramisega tunnustatakse preemia saaja tänaseid edusamme, järjepidevat tegevust valdkonna arendamisel ja preemia saaja tegevuse mõju valla kultuuri-, haridus- ja spordielule.

Sihtgrupp: Kastre valla 7-26aastased noored

Kandidaate saab esitada veebikeskkonnas piksel.ee/spoku/kastre

Tähtaeg: 20. jaanuar 2024

TERVISEKASSA Eesti Vähkt

Plaanid kunagi koera võtta?
Aga elul võivad olla omad plaanid.

2024. aastal kutsume tasuta jämesoolevähi sõeluuringule mehi ja naisi sünniaastaga 1956, 1958, 1960, 1962, 1964.

sõeluuring.ee
Elu on ees

TERVISEKASSA Eesti Vähkt

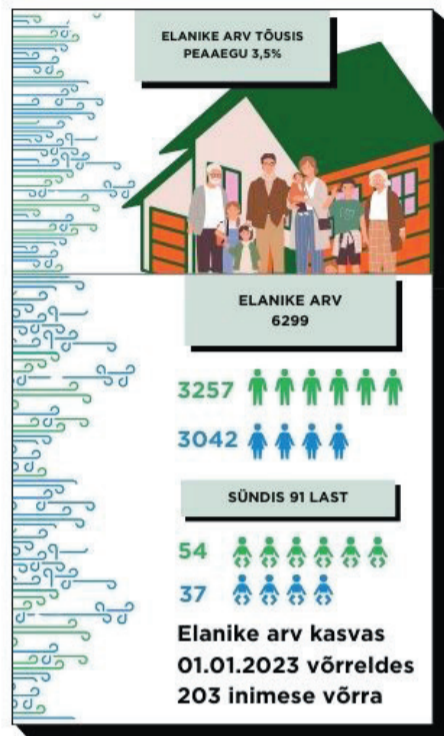
Plaanid järgmisel suvel reisile minna?
Aga elul võivad olla omad plaanid.

2024. aastal kutsume tasuta rinnavähi sõeluuringule naisi sünniaastaga 1950, 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972, 1974.

sõeluuring.ee
Elu on ees

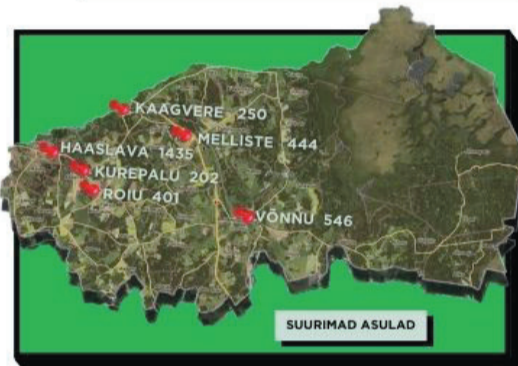
TAGASIVAARDE AASTASSE 2023

2023. aastal väljastati 156 ehitusluba ja 137 kasutusluba
Vallavalitsus võttis vastu 1038 korraldust
Lasteaedades ja koolides käib kokku üle 1000 lapse ja noore

EELMISE AASTA OLULISEMAD OBJEKTID

- Sillaotsa Kooli juurdeehitus
- Tuigo kergliiklustee
- Melliste Kooli lasteaia rühmade renoveerimine
- Võnnu lasteaed Värvuke rühma renoveerimine
- Võnnu Keskkooli uus parkla
- Võnnu Kultuurimaja parkla
- Laanelille ehituse alustamine
- Vooremäe Tervisespordikeskuse parkala ehitus

Algab konkurss "Aasta naine 2023"

AUTOR: MÄKSA MAANAISTE SELTS

Alates 2001. aastast on konkursi korras valitud edukat naist. 2018. aastast alates toimub konkurss aasta naine nimel all. Konkursiga "Aasta naine" otsitakse möödunud kalendriaasta põhjal silmapaistnud aktiivse elulaadi ja positiivse ellusuhtumisega naist.

Konkursile võivad kandidaate esitada kõik Kastre valla elanikud, seltsid, ettevõtted, asutused ja ühingud. Kandidaate saab esitada 29. veebruarini 2024 e-posti aadressitele raililass707@gmail.com või kajakikerman@gmail.com. Aasta naise konkursile esitatud kandidaadi tutvustus peab sisaldama esitatava isiku ees- ja perekonnanime ning lühiseloostust. Välja peaks olema toodud ka esitaja (asutuse, üksikisiku, seltsi jne) nimi. Lisainfot küsi telefonil 5332 9819.

Aasta naise konkursi valimiskomisjonis on kuus liiget ja selle moodustavad Mäksa maanaiste seltsi juhatuse neli liiget, kultuuri esindaja ning vallavalitsuse esindaja. Konkursi "Aasta naine" võitja valitakse salajasel hääletamisel. Konkursi võitjaks on suurima punktide summaga kandidaat. Aasta naise konkursi võitja kuulutatakse välja märtsikuus toimuvail naistepäeväitriitel.

Teavita kohalikku omavalitsust probleemist

AUTORID: EESTI LINNADE JA VALDADE LIIT

Veebilehel annateada.ee saab kohalikku omavalitsust probleemist teavitada, näiteks teada anda prügihunnikust metsa all, lahtisest kaevust, tänavavalgustuse rikkest, tees olevast august, kõverast või pikali olevast liikluskärgist jne. Kui teie või kellegi teise elu, tervis, vara või keskkond on ohus või on alust arvata, et midagi ohtlikku on juhtumas, helistage hädaabinumbri 112.

Veebilehel annateada.ee asuval kaardil saab märkida probleemse kohta ja kirjutada lühikese selgituse. Kõige parem on teha probleemsest kohast foto ja see

teatele lisada. Kindlasti tuleks sisestada kontaktandmed (nimi, e-posti aadress ja telefon), et omavalitsus saaks vajadusel küsida täpsustusi või tagasisidet anda. Kui sisestate kontaktandmete reale e-posti aadressi, saadetakse teate koopia ka saatja e-posti aadressile.

Süsteem edastab teate automaatselt õigele kohalikule omavalitsusele. Teadet käsitletakse kui vihjet ja üldjuhul tagasisidet ei anta. Lisaks saab annateada.ee veebilehel vaadata nii enda kui teiste teateid heakorraprobleemidest, mis on viimase paarikümne päeva jooksul edastatud. Roeline marker kaardil tähendab, et kohalik omavalitsus on probleemi teadmiseks võtnud, töökavva lisanud või probleemi lahenda-

FOTO ON ILLUSTREERIV

nud. Punane marker tähendab, et probleem on käsitlemata.

Samasugune rakendus on loodud ka nutitelefonidele:

- iOS: apps.apple.com/ee/app/anna-teada/id684767374

- Android: play.google.com/store/apps/details?id=ee.elvl.annateada

Küsimuste korral kirjutage e-posti aadressil abi@annateada.ee

Iga kolmas lapsevanem ähvardab last füüsilise karistusega

PAREM RÄÄGI
MINUGA

lastekaitseliit.ee/minuga

Lastekaitse Liit 35
Estonian Union for Child Welfare

Lasteabi.ee
116 111

SOTSIAALMINISTEERIUM

Struktuurmaali loovkoolitus

6. VEEBRIAARIL
ALGUSEGA KELL 18
VÖNNU KULTUURIMAJAS

TUTVUME ERINEVATE
MATERJALIDE, VAHADE JA NENDE
KASUTUSVÕIMALUSTEGA. KUJUNDAME
JA SATIME KOMPOSITSIOONI VALMIS.

OSALUSTASU 45€
HINNAS SISALDUVAD KÕIK MATERJALID.
VAJALIK EELREGISTREERUMINE!

JUHENDAJA MAREN VAHTER
VÖÖP STUDIOST

f VOOP STUDIO

f VÖNNU KULTUURIMAJA

ROHKEM INFOT KADRI.KIHO@KASTRE.EE
5855 2993

Tartu 2024
Euroopa kultuuripealinn

Kastre vald

Taliteede festivali Ahunapalu nädala programm

AUTOR: MADLI ROHESALU, KULTUURISPETSIALIST JA TALITEED AHUNAPALUS PEAKORRALDAJA

Jaanuari lõpus ning veebruari alguses toimuval kolme valla koostöös sündival matka- ja pärandifestivalil saab paitada kõrvu, silmi ja hinge. Ahunapallu püstitatakse nädalaks teemanäitus ja omaette sündmusbaas, mis on räätsamatkade alguspunktiks ning vestlusringide ja kontsertide-etenduste toimumiskohaks.

Pühapäeval, 28. jaanuaril

kell 12 näituse avamine ja ringkäik näituse koostajatega
kell 13–15 ja 13–16 räätsamatkad taliteedel (piletiga)

kell 17 Tauri Vahesaare tule- ja tasakaalusõu, reesõidud

Esmaspäeval, 29. jaanuaril

kell 11–15 näitus avatud

kell 12–14 räätsamatk

kell 14–15 vestlusring rändaja Hendrik Relvega (piletiga)

Teisipäeval, 30. jaanuaril

kell 11–15 näitus avatud

kell 12–14 räätsamatk

kell 14–15 vestlusring looduskirjaniku Valdur Mikitaga (piletiga)

Kolmapäeval, 31. jaanuaril

kell 11–15 näitus avatud

Neljapäeval, 1. veebruaril

kell 11–15 näitus avatud

kell 12–14 räätsamatk

kell 14–15 vestlusring kultuuriloolase Marju Kõivupuuga (piletiga)

Reedel, 2. veebruaril

kell 13–18 näitus avatud

kell 14–16 räätsamatk

kell 16–17 vestlusring, esineja selgumisel (piletiga)

Laupäeval, 3. veebruaril

kell 10–18 näitus avatud

kell 10–12, 10–13 ja 14.30–16.30 räätsamatkad taliteedel (piletiga)

kell 12, 13, 15 ja 16 Lemoot kompanii varjudega vaatamäng-etendus „Valgete väljade vahel“: (piletiga)

kell 17 Juhan Uppini kontsert (piletiga) ja reesõidud

Pärimusmuusikut Juhan Uppinit, rändajat Hendrik Relvet ja kirjanikku Valdur Mikitast tutvustasime juba detsembri infolehes. Vahepeal on selgunud veel üks vestlusringi vedaja. Neljapäeval, 1. veebruaril üles astuv Eesti kultuuriloolane ja folklorist Marju Kõivupu on Tallinna Ülikooli maastiku ja kultuuri keskuse vanemteadur, kes on uurinud inimese, looduse ja maastiku suhet, surmakultuuri ja rahvameditsiini.

Valdo Prausti koostatud ajalooline teemanäitus räägib üle Eesti looklevast taliteede ja ka talviste kiirteede võrgust. Ahunapalus saab näitusel vaadata ka kahte temaatilist dokumentaalfilmi. Arko Okka lavastatud „Jäätee veerel“ (2023, Acuba Film) räägib Eesti põhja- ja lääneranniku talvistest üle mere viivatest jäätunud teedest. Remek Meele „Suur soo“ (2022, Vesilind) jutustab Ahunapalu lähistel Emajõe-Suursoos elava ja tegutseva soomehe Vello loo.

Kogu nädalat Kastre vallas juhatab sisse pühapäeval, 28. jaanuaril lisaks näitusele ja juhendatud räätsamatkadele ka kõigile avatud tule- ja trikisõu. Tulesõu artist, tasakaalumeister ja kaskadöör Tauri Vahesaar toob Ahunapalu külavahetele oma võimsa akrobaatilisi ja kaskadööritrikke siduva tule- ja pürotehnika lavastuse.

Nädalat jääb laupäeval lõpetama Lemoot kompanii loodud ja etendatud maagiline varjudega vaatamäng "Valgete väljade vahel", mis käsitleb kodust mineku ja tagasituleku igatsust ja tungi. Liikumis- ja valgusetendust esitatakse küttega telgis väikesearvulisele publikule päeva jooksul kokku neli korda ning selles helikujunduses on kasutatud ka sama päeva õhtul üles astuva Juhan Uppini heliloomingut. "Valgete väljade vahel" on loodud spetsiaalselt Taliteede festivaliks.

Ahunapalu kohalikud matkajuhid, eesotsas Kristina Traksiga Nature Tours Estoniast, on keskendunud erinevate matkade korraldamisele just Emajõe-Suursoos, mida nad seetõttu väga hästi tunnevad. Emajõe-Suursoo erinevad soomassiivid on hästi teada matkapaigad edasijõudnud matkajatele ja loodushuvilistele, kuid väheavastatud tavamatkajate poolt, kuna seal pole ametlikke matkaradu. Heade ilmaolude korral saab nende Taliteede festivaliks korraldatud räätsamatkadel tutvuda ajaloolise taliteega Leego järvede suunal (kolmetunnised matkad umbes kuuel kilomeetril 28. jaanuaril ja 3. veebruaril) ning Tedresaare kandist Ahunapallu (kahetunni matk umbes kolmel kilomeetril iga päev kogu nädala jooksul, v.a 31. jaanuaril). Leego järvede matkal saab korraga osaleda 20 ja Tedresaare matkal 30 inimest, nii et tasub end aegsasti registreerida.

Loomulikult on sellist tüüpi talvine matkafestival täielikult sõltuv ilmataadi tujudest ja tormidest. Teatud ilmaga ei saa enam soo peale ja teatud ilmaga on ka Ahunapalus laagris olemine pigem mudane ja troostitu. Korraldajad jätavad endale õiguse teha programmis vastavaid muudatusi ja soovime kõige asjakohaseks infoks jälgida Facebookis sündmust „Taliteed Ahunapalus / Winter trails in Ahunapalu“.

TALITEED EMAJÕE-SUURSOOS 21.01-10.02.2024
Varnjas, Ahunapalus ja Emajõe-Suursoo Keskuses

TALITEED AHUNAPALUS
28.01-03.02.2024

Matka- ja pärandkultuuri festival maailma lõpus

Kohtade arv on piiratud
Piletid müügil Piletilevis

Täpsem kava:
kulturiaken.tartu.ee/et/syndmus/taliteed-ahunapalus

Juhendatud räätsamatkad Ahunapalu tagustel taliteedel Emajõe-Suursoos

Vestlusringid looduses rändajate, loojate ja uurijatega: **Hendrik Relve, Valdur Mikita, Marju Kõivupu**

Tauri Vahesaar Tuleteater

Juhan Uppini pärimusmuusika kontsert

Lemoot kompanii varjudega vaatamäng "Valgete väljade vahel"

Taliteede teemanäitus Ahunapalu palvemajas

Tartu 2024

Euroopa kultuuripealinn

LEADER ESTONIA

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

Taliteed Ahunapalus

facebook.com/events/682733387396768

kulturiaken.tartu.ee/et/syndmus/taliteed-ahunapalus

Taliteed Emajõe-Suursoos 21. jaanuarist 10. veebruarini

Taliteed Ahunapalus 28. jaanuarist 3. veebruarini

Luunja, Kastre ja Peipsiääre valla koostööprojekt on osa Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammi kuuluvast ja Leader tegevusgruppide toel toimuvast LõunaEesti kogukonnaprogrammist. Taliteed Ahunapalus korraldab Kastre valla haridus- ja kultuuriosakond.

Toetavad: Tartu 2024, Kultuurkapital ning Ahunapalu kohalikud elanikud ja tegijad.

Matkajuhid: Nature Tours Estonia

Taliteede festivali Ahunapalu nädala üks sündmuspaikadest - Ahunapalu palvemaja.

FOTO AUTOR: MADLI ROHESALU

Tartu 2024

Euroopa kultuuripealinn

Kastre vald

Kultuuripealinn avatakse jaanuaris

AUTOR: MADLI ROHESALU, KULTUURISPETSIALIST

Euroopa kultuuripealinna Tartu 2024 ametlik avamine toimub 26. jaanuaril. Sellele eelnevad ja järgnevad eri linnade avapeod, millel peaesineja Angus lööb kampa kohaliku muusika- ja kultuurielu vedajatega.

Pärast jaanuari esimese poole avasündmusi Valgas ja Viljandis saab reggae- ja skamuusika kollektiivi koos kohalike tähtedega näha veel Võrus 19. jaanuaril kell 19 ja Põlvas 27. jaanuaril kell 19. Avamise pealavastus tuleb Tartus Emajõe ääres, aga ka otseülekanadena ETVs ja Jupiteris esitusele 26. jaanuaril kell 19. Lavastus „Kõik on kokku üks!“ räägib korraldajate sõnul tõelisest ja utoopilisest, tulevikust unistavast ja minevikku mäletavast, energiast pakatavast, soojast ja turvalisest Tartust, kus on igaühe jaoks ruumi ja hea elada. Lavastaja Taavi Tõnissoni oopuses astuvad teiste hulgas üles Elleri sümfonieti laiendatud koosseis, kammerkoor Kolm Lindu, Trad.Attack!, Lonitseera, Sander Mölder, TÜVKA etenduskuuste tudengid ning Shaté, Tähtvere tantsukeskuse ja Errori tantsijad. Avalavastusele jätkub Tartu 2024 ametlik järeldupidu, tasuta vabaõhureiv Eesti Rahva Muuseumi katuse all.

Lisainfot avanädala pidustustest leiab veebilehelt tartu2024.ee/avamine

Aasta lõpus tähistati Võnnus Gustav Suitsu 140. sünniaastapäeva

AUTOR: BIRGIT PETTAI, VALLALEHE TOIMETAJA

Gustav Suitsu 140. sünniaastapäeval, 30. novembril leidis Võnnu kultuurimajas aset sealtsamast pärit eesti luuletaja ja kirjandusteadlase teemaline õhtu koos ettekannete ja muusikaga.

Gustav Suitsu tartu murrakus kirjutatud luuletustes „Kerkokell“ ja „Võnnu motive 5“ rullub lahti kohalik kodune Võnnu maastik. Kõige tuntumast kirjandusest kirjutatud luuletuses „Kerkokell“ mängib Võnnu kirikukell olulist rolli kohalike maastikuhelidena. Kelladest ja kirikutest Gustav Suitsu loomingus rääkis oma ettekandes kirjandusteadlane Mart Velsker.

Põnevat sisu ettekande kujul akadeemilises suunas teritatud kõrvadele pakkus ka Liivi muuseumi teadur Tanar Kirs, kes tõmbas kogu saali kaasahaaravalt Gustav Suitsu ja Juhan Liivi luulesse ning tegevustesse 19. ja 20. sajandi vahetusel. Juhan Liivi alustatud murrangut ja Eesti luulesse uuenduste toomist uusromantilise luule suunas jätkas noore luuletajana kirjandusse sisenenud Gustav Suits koos rühmitusega Noor-Eesti. Liivi suurest avarusest ja tunnetusest küll inspireeritud, oli Suits ise aga Liivist hoopis erinev ja tasakaalukam ning palju kõrgeleulnise mate plaanidega Eesti kultuuri üles ehitama. Nooreestlased hak-

kasid üheskoos looma valgust, millest sai Eesti kultuuri algus, mis ulatub praegusesse aega välja. See oli tung tulla pimedusest välja ja saada eurooplasteks. Seda kõike jutustas Tanar Kirs Gustav Suitsu sünniaastapäeval, lugedes juurde Suitsu ja Liivi luuletusi.

Võnnu kihelkonnakoori KIHKO dirigent Henri Käärrik oli Suitsu sünniaastapäevaks viisitanud luuletused "Meie aja muinasjutt" ja "Umbsed kokkukõlad", mida koor sündmusel publikule esitas. Lisaks lõi õhtu jooksul meeolu ansambel Teravkeeled ning kultuurimaja jalutussaal oli avatud näitus Gustav Suitsu elust ja loomingust. Suitsu päeva loeng-kontserdil sai vaim kõigil luule- ja kirjandusnimestel toidetud.

Võnnu keskkoolis tähistati Gustav Suitsu 140. sünniaastapäeva novembrikuu viimasel nädalal. 12. klassi ja eesti keele õpetajate korraldatud nädal oli pühendatud luuletajale Gustav Suitsule ning kogu nädalal toimusid koolimajas erinevad tegevused, et Gustav Suitsu au sees hoida. Nii oli ka Kastre valla haridus- ja kultuuriosakonna ja Võnnu raamatukoguga koostöös toimunud Gustav Suitsu 140. aastapäeva tähistamise üks osa koolinoorte luule esitamise töötuba, mis eelnes õhtusele üritusele Võnnu kultuurimajas.

Ürituse toimumist toetas Eesti Kultuurkapital.

Kes oli Gustav Suits?

Võnnus õpetajate perekonnas sündinud Gustav Suits (1883-1956) oli keeletundlik luuletaja, tõlkija, kirjandusteadlane, sõnaosav publitsist, kirjandusliku rühmituse Noor-Eesti juhtfiguur ja iseseisvusaegse Eesti ülikooli ainus kirjandusprofessor.

Suits elas ja töötas akadeemikuna Helsingis ja Pariisis ning diplomaadina Stockholmis. Eestisse pöördus ta Tartu Ülikooli loomisest ning pani professorina aluse kirjandusteadlaste edasisele uurimistöele. Ta oli Rootsi Uppsala Ülikooli audoktor ja Eesti Teaduste Akadeemia liige. Suits põgenes Eestist 1944. aastal ning suri Stockholmis 1956.

Võnnust pärit luuletaja ja kirjandusteadlane Gustav Suits.

FOTO AUTOR: EESTI KIRJANDUSMUSEUM

Katkend luuletusest "Kerkokell"

Nii vaigse kodokülä talo,
kui undse Vooremäe pääl.
Teed kabelihe üle palo
lää löunevahel lämmäl sääl.

Oh kuule: kerkokellä lüvväs,
see lööja om su oma lell!
Heng niikui taiva poole püvväs,
nii rasselt kaibap, ikep kell.

Om asja ilman imelise,
teed toda kävven mõtli ma:
sääl saatva kooljat peijelise,
siin jooksva latse lustiga!

Om asja ilman imelise,
nii jäi ma veelgi mõtlema:
sääl hauda kandva inemise,
siin mõteten veel astu ma!

Kõrd, talvel, kerkokellä löödi
ja lööja olli oma lell.
Mo emä aus sis joodi, söödi –
see mälestüs om mulle hell.

Kas veipimine lasteaias läheb õues mängimise aja alla?

AUTOR: BRIT MESIPUU, TURUNDAJA JA KOOLITAJA

Kuidas sulle tunduks, kui kutsuksin sind külla ja pakuksin muuhulgas küünelaki eemaldit sisse hingata? Tundun nõdrameelne? Vabandust, aga selline tunne valdab mind kõigi nende lapsevanemate osas, kes oma lastele nikotiinivabu maitsestatud veipe pakuvad ja ütlevad: „Peaasi, et laps ei suitseta!“

See algus on tähelepanu haaramiseks, kuid mitte täiesti vale, seega palun loe edasi!

Olen nüüd juba mitmeid kuid pööranud suurt tähelepanu laste ja veipimise teemale. Andnud mitukümmend loengut, kohtunud infoõhtutel sadade lapsevanematega, kirjutanud artikleid ja võtnud sõna meedias. Ma ei arva tegelikult, et lapsevanemad ei hooli oma lastest, siiralt usun, et enamus neist lihtsalt ei tea, mis asi see veip päriselt on ja mida ta lapsega teeb. Seda ilmestab see, et olin möödunud suvel kutsutud mitmesse perre, et rääkida sel teemal nende lastega.

Põhjus on ka selles, et veip on siiski üpris uus asi. Samuti on pigem teadvuses sõna e-sigaret, mida ei seostata moodsa veibiga, mida noored kõnepruugis kasutavad. Täna ei kirjuta ma aga sellest, mis veip on. Käesoleva kirjatükiga soovin välja tuua just need peamised väärtused, mida lapsevanematega suheldes kuulnud olen.

Nikotiin – vaid üks mitmest tuhandest probleemist

Sageli arvatakse, et ainus ohtlik asi e-sigaretis on nikotiin ja kui laps tõmbab nikotiinivaba veipi, on kõik normaalne, sest see on lihtsalt puhas maitsestatud aur. Kui arvad siiski, et ainus muret tekitav aine on nikotiin, võid rängalt eksida. Veibid võivad sisaldada äärmiselt ohtlikke keemilisi ühendeid ja neid ei ole üks ega kaks – mõned uuringud on leidnud veipimisel mitmeid tuhandeid erinevaid ühendeid.

Paljud, eelkõige noored, armastavad just magusate maitsetega veipe, mis on Eestis keelatud. Seetõttu hangitakse neid mustalt turult, näiteks sotsiaalmeediast või välismaistelt veebilehtedelt. Kusjuures paljud Eesti täiskasvanudki ei tea, et välismaalt maitsega veipide tellimine on ebaseaduslik. Kui tellimus tehakse kahtlase taustaga e-poest, võivad e-suitsud sisaldada eriti ohtlikke kemikaale, mis põhjustavad ka terviseriske. Keegi ei suuda nende sisalduse osas täit kontrolli omada.

Arseen, kaadmium, kroom, plii, formaldehüüd, atsetaldehüüd...

Californias läbiviidud uuring tuvastas, et paljud mustalt turult

Brit Mesipuu järjekordset koolitust andmas.

FOTODE AUTOR: ALBERT TRUUVÄÄRT

tellitud e-sigaretid sisaldasid ohtlikke ühendeid, nagu arseen, kaadmium, kroom ja plii. Need raskmetallid võivad kahjustada inimese organismi, sealhulgas maksa, neere ja kesknärvisüsteemi. Teine, Prantsusmaal korraldatud uuring, leidis, et mõned mustalt turult tellitud e-sigaretid sisaldasid kantserogeenseid ja vähki suurendavaid ühendeid, nagu formaldehüüd ja atsetaldehüüd.

Mu laps on nii noor ja mõistlik, et temal seda probleemi kindlasti ei ole!

See on väide, mis paneks mind naerma, kui teema ei oleks nii tõsine.

Veipide laialdase kättesaadavuse tõttu on laste ja noorte huvi e-suitsu vastu tohutult kasvanud. Seetõttu on oluline, et selle teemaga oleksid kursis lisaks õpetajatele, tervishoiutöötajatele ja nii-öelda kõurikute vanemale ka alles kooliteed alustavate ja oivikute vanemad. Miks ma seda nii kindlalt väidan? Lisan paar juhtumit Eestist, mida olen politsei ja lapsevanematega suheldes kuulnud:

- 11-aastane poeg ei taha koolis käia ning jaurab iga hommik vastu, et ei taha ja ei viitsi. Ema ütles, et motiveerib last kooli minema, lubades talle õhtul veipi. See toimib ja laps lähebki kooli.

- Isa ütles, et kuna tema 13-aastane tütar tahab nii väga

veipida ja kõik seda teevad, siis ta lubab ka tal kodus veipida. Ta ei pane sinna sisse nikotiinisegu, vaid laseb noorel seda pulka veeauruga tõmmata, kuna see on ju ok.

- Kui vanematelt uuriti, kas nad teavad, et laps veipimisega tegeleb, vastati „jah“. Nende kodus pidi normiks olema, et lapsed saavad söögilaualt vabalt ka eri maitsetega e-suitsu võtta. Lapsed seal peres on vanuses 11 ja 14.

Veibidiiler esimeses klassis on reaalsus

Diilereid ehk veibi edasimüüjaid on ka põhikooliastmes ja tarvitamisega vahele jääjaid isegi esimeses astmes. Üks kooliõpilaste seas läbiviidud uuring näitas, et nooremad õpilased, eriti 8.–9. klasside õpilased, puutuvad suurema tõenäosusega veipimisega kokku, kui vanemad õpilased. Lisaks leiti, et tüdrukud veibivad rohkem kui poisid.

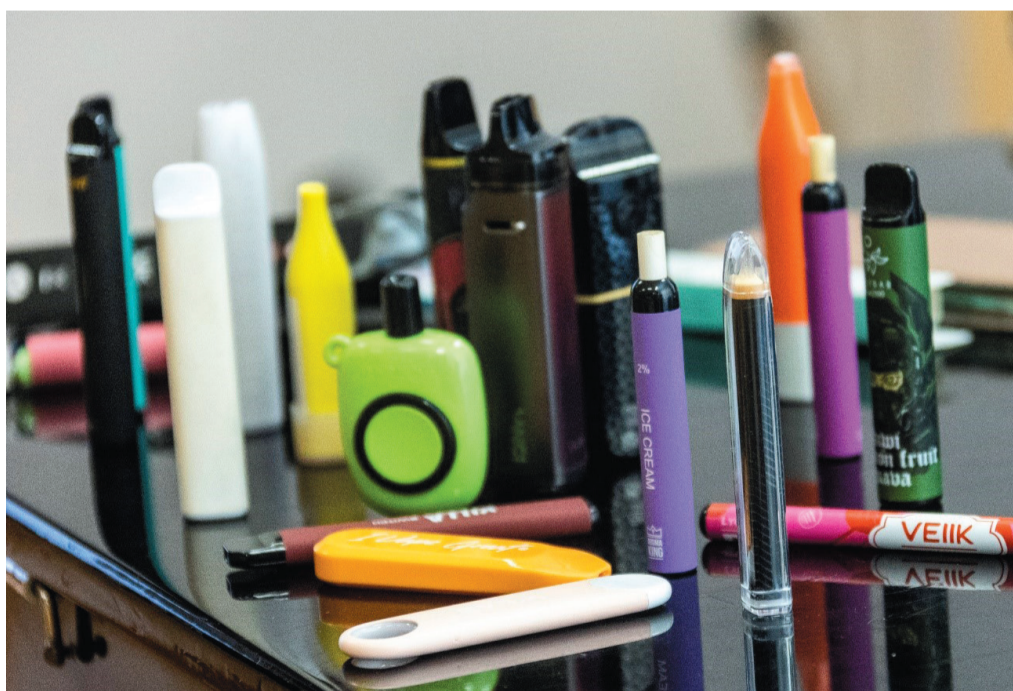
Samas üks hämmastav näide oli minu jaoks see, kui üks lapsevanem saatis mulle pilditõestuse, kuidas ühes Pärnumaa lasteaias vanimas rühmas kolm poissi õues oleku ajal paviljoni taga veibivad. Taustaks teised mängivad 5–7aastased. Ise suhtlesin politseiga, kes rääkis esimeses klassis käivast diilerist. Küsimusele „miks sa seda teed“, vastas väike armas koolilaps: „Aga kui varastan kodust veipi ja viin seda kolmanda klassi poistele, on nad minu sõbrad...“

Iga kolmas noor Eestis on veipi proovinud?!

Maailma Terviseorganisatsiooni andmetel on veipimine noorte hulgas muutunud tõsiseks rahvatervise probleemiks. Näiteks USA-s veibib ühe uuringu kohaselt regulaarselt ligi 20% keskkooliõpilastest.

Kõurik või oivik – veibi eest ei ole pääsu kellelgi

Väide, et veipimine on vaid probleemse käitumisega laste seas levinud, on müüt ja sel pole tõestust. Tegelikult on veipimine laialt levinud ja seda harrastavad inimesed erinevates vanuserühmades ja sotsiaalsetes gruppides.

Erinevad veibid.

Põhjuseid veipimiseks on palju ja erinevaid. Nii kasutatakse seda näiteks noorte seas ka stressi või ärevuse leevendamiseks.

Üks mitmetest „hea lapse ja veibi vahelise seoses“ uuringutest avaldati ajakirjas Pediatrics. See näitas, et keskkooliõpilaste seas, kelle keskmine hinne oli hea või väga hea, oli veipimine väga levinud.

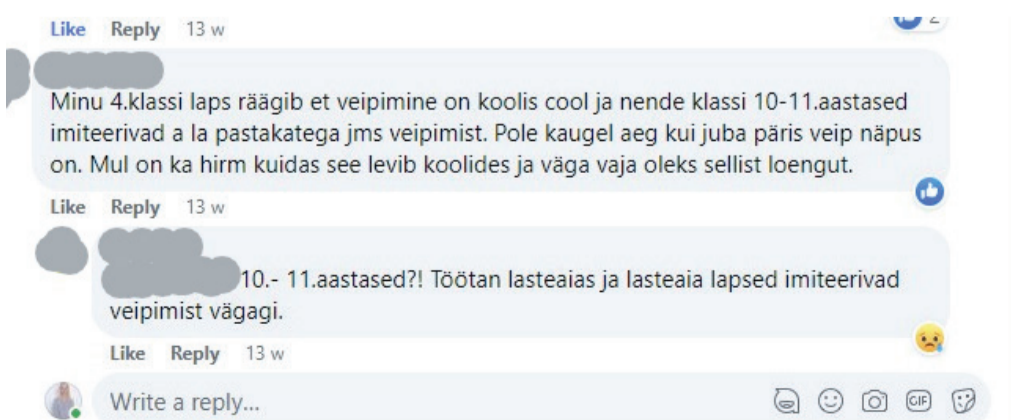
Appi, mu laps on ohus, miks keegi mitte midagi ette ei võta?!

Ma tean, et see mida nüüd ütlen, sulle lapsevanemana ei meeldi, aga ma ütlen siiski! Esmalt mõtle, mida sina saad ette võtta, et su laps veipima ei hakkaks. Kas sa ise suitsetad või veibid? Kas sul on lapsega selline suhe, et ta julgeb sinuga rääkida ka ebaseaduslikest ja pahandust tekitavatest asjadest? Kas sa oled valmis võtma tema jaoks aega, kui ta tahab sinult midagi olulist küsida? Sealhulgas kas sa ka tead, kellega su laps läviv? Mida ta teeb sotsiaalmeedias ja vabal ajal? Kuhu kaob tema raha? Siinkohal võiksin lõputult rääkida, sest mõistan iga kord oma loengutel, et tühte kaljukindlat lahendust ei ole.

Ei aita politseireidid, kui veibid peidetakse aluspükstesse ja rinnahoidjatesse ega päästa hoiatused ega trahvid. Samuti pole nulltolerantsi andnud aastast aastasse peetavad suitsetamise ja alkoholi kahjulikkuse viibutused lapsevanematelt ja õpetajatelt. Oluline on tõsta enda teadlikkust ja olla heas kontaktis eelkõige oma lapsega ja seejärel kooli ning huviringidega. Just lapsevanemate teadlikkuse tõstmiseks olen korraldanud hulgaliselt tasuta infoõhtuid täiskasvanutele. Räägime, arutleme, toome näiteid elust enesest ja vaatame, millised nad üldse välja näevad.

Seega ei ole siin võimalik veibi maa pealt pühkimiseks. Töötades sotsiaalmeediatuurunduse valdkonnas, näen juba üpris sageli, et otsitakse atraktiivseid sisuloojaid TikToki, Snapchatti ja teistesse kanalitesse, et just neid samu pulki reklaamida.

Loe rohkem soovitusi, Tervise Aarengu Instituudi ja E-sigareti Kaupmeeste Liidu täiendustega veebilehelt millos.ee/veipimine-suutu-maitsega-pulk-voi-soltuvust-tekitav-loks/

Vestlus veebis.

ALLIKAS: BRIT MESIPUU ERAKOJU

Koolis tegeleb veipimise ennetustegevusega Tervise Aarengu Instituut. Instituudi vanempetsialist Tiina Kuusik ütles, et 2022. aasta kooliõpilaste tervisekäitumise uuringu andmetel on e-sigaretit proovinud 29 protsenti uuringus osalenud 11–15aastastest noortest. Enim veibivad 15aastased õpilased.

On ka postitiivseid muutusi – võrreldes 2018. aastaga on e-sigaretit tarvitamine poiste hulgas langenud. See-eest tüdrukute hulgas tõusnud.

Viidi ellu 2022. aasta kaasava eelarve võiduidee „Valgustatud bussipeatused Kastre vallas“

AUTOR: TÖNU MURU, MAJANDUSOSAKONNA JUHATAJA

Kastre valla 2022. aasta kaasava eelarve hääletus toimus mullu 13. jaanuarist 3. veebruarini.

Hääletusel oli kokku üheksa 2022. aasta sügisel esitatud ettepanekut, millest enim hääli kogus idee „Valgustatud bussipeatused Kastre vallas“.

Eelmise aasta 6. oktoobril sõlmis Kastre vallavalitsus Enefit Connect OÜ-ga täiustatud lepingu, mis sisaldas liitumist, projektilahendust, valgustusüsteemide väljaehitamist ja valgustite haldamist ning energiakulu lepingu perioodil. 4. detsembril 2023 allkirjastati tänavavalgustuse tööde üleandmise-vastuvõtte akt tänavavalgustusvõrgu teenuse alustamiseks bussijaamade valgustusüsteemidele. Valgustusüsteemid ehitati Ahunapalu, Kriimani, Liisipõllu, Võõpste, Uniküla ja Poka bussipeatuste ootekohtadele.

Valgustuse igapäevane sis-

se- ja väljalülitumine toimub vastavalt valgustatuse hämardusprofiilile:

- 100%;
- 80% kella 22.00-00.00
- valgustus on kustunud kella 00.00–5.30
- 80% kella 5.30–7.00
- 100%

Lepingu periood on 10 aastat ja lepingu kuumakse koos käibemaksuga on veidi üle 250 euro.

Kaasav eelarve on protsess, kus kodanikud saavad osaleda otsuste tegemises ja rahaliste vahendite jaotamises. See võimaldab inimestel aktiivselt kaasa rääkida oma kogukonna arengus ja otsustada millistesse projektidesse või valdkondadesse investeerida. Kaasav eelarve soodustab demokraatiat, läbipaistvust ja kodanike kaasamist ning aitab luua tugevamat ja sidusamat kogukonda.

Uniküla bussipeatuse valgustusüsteem.

FOTO AUTOR: TÖNU MURU

Lasteaiale Laanelill pandi detsembris nurgakivi

AUTOR: EVELIN VIRNAS, KOMMUNIKATSIOONISPESIALIST

Kastre vallas toimus detsembris märkimisväärne sündmus, kui koguneti uue lasteaia Laanelill ehitusplatsile, et tähistada üht olulist verstaposti ehk nurgakivi paigaldamist.

Kohal viibisid nii Kastre vallavolikogu kui ka Kastre vallavalitsuse liikmed ja teenistujad, ehitaja esindajad ning teised projektiga seotud isikud ja kutsutud külalised. Sõna võtsid vallavanem Annika Pajumaa-Murov, abivallavanem Alar Arukuusk, volikogu liikmed Toivo Kirm ja Priit Lomp ning ehitusfirma Dorpat Ehitus OÜ esindajad.

Vallavanem Annika Pajumaa-Murov rõhutas oma kõnes, et uus lasteaed on üks valla suurimaid lähiaja investeeringuid ja pakub olulist leevendust valla lasteaiakohtade puudusele ning tagab valla kõige väiksematele kodanikele kaasagedsed õppimis- ja arenemisvõimalused.

Nurgakivi asetamisel paigutati traditsiooniliselt ajakapsel, milles olid Kastre valla detsembriku infoleht, ehitusluba, pilt 3D mudelist, Tuigo vana koolimaja foto ja Tuigo kooli 1939. aasta lõpuaktuse kutse originaalidena ning euromünt.

Ehitustööd on plaanitud lõpetada käeoleva aasta oktoobriks, mil lasteaed avab uksed 110 lapsele.

Kastre vallavanem Annika Pajumaa-Murov ja abivallavanem Alar Arukuusk.

Nurgakivi ajakapslisse pandi Kastre valla detsembriku infoleht, ehitusluba, pilt 3D mudelist, Tuigo vana koolimaja foto ja Tuigo kooli 1939. aasta lõpuaktuse kutse originaalidena ning euromünt.

Kastre vallavanem Annika Pajumaa-Murov, abivallavanem Alar Arukuusk, volikogu esimees Mati Möller ja ehitaja Dorpat Ehitus OÜ esindajad.

FOTODE AUTOR: CHRIS SERGLÖV

Tartu maakonna liinid muutuvad tasuliseks

AUTOR: MTÜ TARTUMAA ÜHISTRANSPOORDIKESKUS

Alates 22. jaanuarist muutuvad Tartu maakonnaliinid tasuliseks sõitjatele vanuses 20–62 (nimetatud vanused kaasa arvatud).

Piletihinnad:

- Üksikpileti hind on kaks eurot, kui pileti ostetakse bussis sularaha eest või pangakaardiga tasudes. Üksikpilet kehtib ühel sõidul ja ümberistumist ei võimalda.

- E-pileti hind on 1.50 eurot ja seda piletit saab osta bussist ainult ühiskaardile (ühiskaardile peab olema eelnevalt laetud raha). E-pilet kehtib esimesest valideerimise hetkest pooleteise tunni jooksul ja annab õiguse pooleteise tunni jooksul sama piletiga sõitu jätkata järgmiste maakonnaliinidega, millega saab sõita liini lõpuni. Ümberistumisel on pileti kehtiv, kui uus valideerimine toimub 90 minuti jooksul. Kui 90 minutit saab täis sõidu ajal, saab sõita liini lõpuni.

- 24 tunni pileti hind on 4.50 eurot ja selle pileti saab osta ühiskaardile veebist aadressil pilett.ee või müügipunkti – müük ei ole veel aktiivne. Bussi sisenedes tuleb sõiduõiguse saamiseks ühiskaart valideerida ning 24 tunni arvestus algab esimest valideerimisest.

- 30 päeva pileti hind on 25 eurot ja pileti saab osta ühiskaardile veebist aadressil pilett.ee või müügipunkti – müük ei ole veel aktiivne. Bussi sisenedes tuleb ühiskaart igal sõidul valideerida.

- Kehtivad kõigi kujundustega ühiskaardid. Kui ühiskaart on juba olemas, siis uut kaarti ei ole vaja osta.

- Ühiskaardile saab raha laadida veebist aadressil pilett.ee.

- Kõik eelnimetatud piletid on kehtivad Tartu-, Hiiumaa-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Järva-, Lääne-, Põlva-, Saare-, Valga-, Viljandi- ja Võrumaa maakonnaliinidel. Tartumaal ostetud kuupiletiga saab sõita kõikide nimetatud piirkondade maakonnaliinidel. Ka e-pileti ja 24 tunni pileti puhul võib ühe piletiga sõita kõigi nende piirkondade maakonnaliinidel.

- Põlva- ja Võrumaa liinid lähevad tasulisele sõidule üle teistest piirkondadest hiljem – alates 1. aprillist 2024.

Tasuta sõidu õigusega isikud:

- isikud kuni 19. eluaastani ja alates 63. eluaastast, nimetatud eluaastad kaasa arvatud;

- keskmise, raske ja sügava puudega isikud;

- osalise või puuduva töö- võimega isikud;

- sügava puudega isiku saatja, kui saatja siseneb bussis koos sügava puudega isikuga;

- raske liikumis- või nägemispuudega isiku saatja, kui saatja siseneb bussis koos raske liikumis- või nägemispuudega isikuga;

- puudega lapse, kes ei ole saanud seitsmeaastaseks, saatja, kui saatja siseneb bussis koos puudega lapsega;

- Ukraina sõjapõgenikud vastavalt tasuta sõiduõiguse kehtivusele sõidukaardil;

- tasuta sõidu õigusega sõitjad peavad oma ühiskaardi isikustama – seda saab teha veebilehel pilett.ee tasuta või müügipunkti tasu eest (R-kiosk, Tartu bussijaam, ülejäänud müügikohtade nimekirj on kättesaadav pilett.ee veebilehel);

- tasuta sõidu õigusega isikul peab bussis kaasas olema soodustuse õigust tõendav dokument.

FOTO ON ILLUSTREERIV

Kui Sarakuste koolipreilil juhtus valimisjaoskonnas pahandus

AUTOR: TAIVO KIRM JA TIINA ARIKE

Öeldakse, et kõikidel inimestel on mingi luukere kapis ja pahandusi tuleb ette ka paremates peredes. Järgnevas loos tuleb juttu tuntud kirjaniku noorpõlve eksimusest.

100 aastat tagasi, 1923. aasta suvel juhtus Mäksa vallas midagi siinkandis enneaegset – kohalik koolijuhataja (naisterahvast koolis kutsuti tollal koolipreiliks) olevat purjuspäi valimisjaoskonda läinud ja seal pikali kukkunud. Riigikogu teise koosseisu valimised toimusid 5.–7. maini 1923. Mäksa valimisjaoskond asus vallamajas ja valimisjaoskonnas juhtunud seigast kirjutati mitu korda ajalehes.

Ajalehes Postimees 26. mail 1923: „*Õpetaja joojnu olekus valimisruumi ilmunud. 6. mai õhtul kella kaheksa paiku ilmus Mäksa vallamajas valimisjaoskonda Sarakuste kooli õpetaja Agnes Thar-Lednitsky, kes sedavõrd joojnu olnud, et valimisruumi maha kukkunud ja valimiskomisjoni esimehe korraldusel välja toimetati. Sellekohane valimiskomisjoni protokoll on Riigikogu valmis-te Tartumaa ringkonnakomitee poolt saadetud Tartu Maavalitsusele seisukoha võtmiseks õpetaja A. Thar-Lednitsky teguviisi suhtes.*“

Ajalehes Postimees 21. juuni 1923: „*Õpetaja avalikus kohas süüdimata viisil ülesastumine.*“

Hiljuti oli ajalehes Postimees teade Mäksa valla Sarakuste algkooli juhataja-õpetaja Elsa-Agnes Lednitsky-Thari joojnu olekus Mäksa valla riigikogu valimisjaoskonna komiteesse ilmumise üle, mida ka valimisjaoskonna sellekohane protokoll tõendas. Peale selle on Elsa-Agnes Lednitsky-Thar käesoleva aasta kevadel omavoliliselt, ilma oma ülemusele, Mäksa vallavalitsusele ehk Tartu

maakonnavalitsusele teatamata, koolitööst puudunud.“

Naiste ja meeste võrdõiguslikkus ei olnud tollal enam võõras teema, kuid napsise peaga avalikult rahva seas ringi liikunud naisterahvast koolijuhataja oli üliharuldane. Hiljem selgus ka töölt põhjusest puudumine. Vallaisad pikka juttu ei teinud ja 1923. aasta sügisel astus Sarakuste algkoolis laste ette uus juhataja.

Loo teeb huvitavaks ja kahtlemata õpetlikuks (keegi ei ole ilmeksimatu ja ikka võib mingi jama juhtuda) asjaolu, et nimetatud koolijuhataja oli hiljem Eestis tunnustatud laste- ja näitekirjanik ning prosaist.

Sarakuste koolijuhataja juhunu tagamaid selgitab pisut Villem Kruusi raamatus „Naine hanesulega. Kirjutisi naiskirjanikest“ Tallinn, 1971, lk 212 „Õpetajatütar Maru koolimajast“ kirjapandu: „...//...Järgmisel õppeaastal läks Elsa-Agnes Ema-jõe paremal kaldal paiknevale Mäksale Sarakuste algkooli juhatajaks, edasi töötas õpetajana Virumaal Laekveres Moora kuueklassilises koolis. Ega need olnud kerged aastad. Mainitud koolid asusid kõrvalistes kohtades vanades majades, ei leidunud seal nimetamisväärselt õppeabinõusid, küll tuli aga kokku puutuda hoolimata ja vaimupimedusega. Õpetaja oli nooruke, kuid tal leidis pealehakkamist ja järjekindlust.“

Elsa-Agnes (Agnia) Taar (ka Thar, Lednitsky, 1923. aastast abielus Blaubrücken, 1933. aastast eestistatult Kajara) sündis 17. septembril 1897 Halliste kihelkonnas Vana-Karistes. Isa Ado oli Maru algkooli õpetaja. Agnes õppis Maru algkoolis, Halliste kihelkonna koolis, Riia Lomonosovi Naisgümnaasiumis, lõpetas 1916. aastal eksternina Pärnu gümnaasiumi ning täiendas end 1916. aastal Johannes-Voldemar Veski pedagoogilistel kursustel

FOTO ON ILLUSTREERIV

Tartus. Ta töötas aastatel 1916–1917 Maru algkoolis õpetajana. 1917. aastal sooritas ta Pärnu poeglaste gümnaasiumi juures õpetaja kutseeksami. Aastatel 1917–1918? või –1920? elas Venemaal ja abiellus.

Pärast Vabadussõda läks Agnes uuesti tööle kooli ning töötas asetäitja õpetajana, kuna kutsetunnistust tal esitada ei olnud. Elulookirjeldusest: „1917. aastal elas Venemaal, kus abiellusin 8. septembril Ivan Feddoti poeg Lednitskyga, lapsi meil ei ole. 1921–1924 töötasin kolm aastat erinevates Eesti paikades õpetaja ja koolijuhatajana. Pidin ilma kutsetunnistuse varastatult minult Venemaal ära, ärakirja kutsetunnistusest ei ole aga võimalik saada, kuna Pärnu Gümnaasium oli 1918. aastal, Saksa okupatsiooni ajal Venemaal, kus kooli arhiiv kaduma läks.“ Sellel ajal oli õpetajate puudus suur ja ka ilma tunnustusega sai läbi.

Elsa-Agnes töötas aastatel 1921–1922 Otepää kihelkonnas Vidrike algkoolis juhatajana, aastatel 1922–1923 Mäksa vallas Sarakuste algkoolis juhatajana ning aastatel 1923–1924 Virumaal Moora algkoolis teise õpetajana. Seejärel loobus õpetajaa-sovi Naisgümnaasiumis, lõpetas 1916. aastal eksternina Pärnu gümnaasiumi ning täiendas end 1916. aastal Johannes-Voldemar Veski pedagoogilistel kursustel

Viljandi-Pärnu rahukogu 8. oktoobril 1928 lahutas tagasel-

ja abielu Agnia Ado tütar Lednitsky, sündinud Taar ja Joann Fedoti poeg Lednitsky vahel, mis sõlmitud 3. septembril 1917 ja otsustas nõudjale tema endine perekonnanimi Taar tagasi anda. 20. septembril 1933 abiellus Elsa-Agnes rohuteadlase ja orelikunstnik Voldemar Blaubrückeniga (eestistatult Valmar Kajara).

1928. aastast oli Agnes Taar kutseline kirjanik, kes elas Tartus. Ta tegi kaastööd ajalehtedele ja ajakirjadele Nool, Eesti Naine, Postimees, Sakala, Viljandi Postimees, Virumaa Teataja jne, avaldas lastejutte, följetone, jutustusi ja luulet. Samuti kirjutas ta lastele ja täiskasvanutele mõeldud näidendeid ning kaks romaani. Aastatel 1931–1933 toimetas ta ajakirja Eesti Naine lastele mõeldud lisa Väikeste Sõber. 1940. aastast on Agnes Taar Eesti Kirjanike Liidu liige ja aastatel 1943–1944 Eesti Kirjanike Liidu juhatuse liikme kandidaat.

Esimene lastele mõeldud luulekogu „Klu-klu“ ilmus 1928. aastal. Sellele järgnesid „Kuld-nokk naasis“ ja „Mustlase koer“. Agnes Taar kirjutas muinaslood-lastejutud „Merepoeg“, „Imeline võõras“, „Õõliblika lend“, „Musta notsu seiklused“, „Kolm poissi ja õnnenumbr“, „Vallimäe vana vares“ ja „Mustlase koer“ ning lastenäidendid „Mure ja Rõõmu lossis“, „Kuri Kili loomade kohtus“ (lavastatud teatris „Vanemuine“ 1930. aas-

tal), „Viiukese sõit kevaderiiki“, „Mida kinkida emale“ ja „Ema armastus“. Ta kirjutas 1932. aastal libreto Adalbert Wirkhausi operetile „Veskineid“. 1938. aastal avaldas Agnes Taar autobiograafiliste sugemetega romaani „Mari-Ann õpetajatütar ja 1940. aastal sellele järje „Hulkumas ja põgenemas“.

Ajaleht Esmaspäev avaldas 9. veebruaril 1931 Agnes Taarist karikatuuri ja teksti: „*Luuletaja Agnes Taar. Soovite näidendit, poemid, operetti, tundelaulu, värsikeid, sonetti, teeme kohe – asi nudi – see on meie käes kui taaripudi.*“

Laiema tuntuse saavutas Agnes Taar maalavadele mõeldud rahvatükkide autorina. Ta kirjutas näidendid „Emake maamuld“ (lavastatud teatris „Vanemuine“ 1931. aastal), eelmise järje „Kõrgemäe noored“, „Naisvallavanem“, „Kes on süüdi?“, „Kolm sündi“ ja „Naine tulikahjumärgiga“. Ta on Eesti külakomöödia tuntumaid autoreid.

Ajalehes Postimees 22. veebruaril 1933: „*Agnes Taar on viimasel paaril aastal muutunud produktiivseks ja kirjutanud rea näidendeid nii lastele kui täiskasvanutele. Seda näib soodustavat tema näidendite hea edu maalavadel, sest maa näitelavade jaoks leidub algupäraseid näidendeid võrdlemisi vähe ja pealegi käsitlevad kõik Taari näidendid maale.*“

Ajalehes Uus Eesti 18. detsembril 1935: „*Meie naiskirjaniku. Draama all on praegu Eesti tuntuimaks naiskirjanikuks Agnes Taar. Tema teoseid, näiteks näidendeid „Emake maamuld“ ja „Kõrgemäe noored“ kantakse suure eduga ette eriti maalavadel.*“

Praeguses Kastre vallas mängiti Agnes Taari näidendeid 31. jaanuaril 1932, mil Mäksa Maanaiste Seltsi näitering etendas Võnnus Lõoke seltsimajas näidendi „Emake maamuld“ ja

26. detsembril 1933 Vana-Kastres, kus Kaagvere laulu ja män-guseltsi Helin näitering lavastas A. Taari ja A. Wirkhausi suure romantilise opereti „Veskineiu“. Mäksa maanaised tõid 15. juulil 1934 lavale näidendi „Kes on süüdi“. Rasina perenaiste seltsi näitering etendas 4. juunil 1939 Lääniste koolimajas lavastuse „Emake maamuld“.

1950. aastal heideti Agnes Taar kui kodanlik natsionalist koos Betty Alveri, Kersti Merilaasi, August Sanga ja Johannes Semperiga Kirjanike Liidust välja. Siberisse teda õnneks ei saadetud. Ta rehabiliteeriti 1955. aastal. Eesti NSV-s avaldas Agnes Taar jutustusi ja luuletusi ajakirjades ja ajalehtedes Pioneer, Säde, Edasi, Looming, Kodumaa, Tee Kommunismile, Tööraha Lipp ning kirjutas näidendid „Laul põldude kohal“ ja „Ühe lõikuspeo tuled“.

Sirp ja Vasar kirjutas 20. septembril 1968 kirjaniku 70 juubeli puhul: „*Luuletajana on Agnes Taari tugevamaks küljeks spontaansus, lastepärane lihtsus ja südamlikkus. Eriti tabavalt õnnestus tal kirjeldada lindude ja loomade maailma. Tema lasteluulet on kasutatud nõukogudeaegsetes kooliväljaannetes ja osaliselt heliloojate poolt viisistatuna. Autobiograafilise jutustuses „Mari-Ann õpetajatütar“ viib autor lugeja oma lapsepõlvveradele. Juubeli eel valmis kirjanikul lasteluule valmik „Võluring“. Teoksil on sari proosaminiatuure.*“

Elsa-Agnes Kajara läks 7. detsembril 1976 üheaegselt koos abikaasaga vabaturma ja on maetud Tartus Raadi kalmistul. Endise Maru koolimaja juures on Agnes Taarile 2017. aastal püstitatud mälestuskivi.

Tõenäoliselt oli 1923. aastal Mäksa valimisjaoskonnas toimu-nu lihtsalt üks õnnetu juhtumine õpetaja ja kirjanikuproua pikal ja väärilikal eluteel.

Võnnu noortekeskuse köögis tehakse uuendusi

AUTOR: MALEN SANDER, NOORSOOTÖÖTAJA

Võnnu noortekeskus valmistub põnevaks muutuseks – Tartumaa Noortefondi toetusel alustatakse käesoleval jaanuarikuul köögi renoveerimise projektiga. Projekti lõplik kava valmis lõppenud aasta oktoobris ning selle eesmärk on koos noortega anda seni kitsakesele köögile uus väljanägemine, kasutades nutikaid ja funktsionaalseid lahendusi. Soovime luua avarama ruumi, kus noored saavad koos tegutseda ja mitmekesisemaid tegevusi korraldada.

Projekti eripära seisneb noorte ja kogukonna kaasamisega protsessi vältel. Kõik saavad jagada oma mõtteid, ideid ja soovide ning olla osalised igas etapis. Enne ehitustööde algust toimub ka spetsiaalne töötuba, kus osalejad saavad vajalikke juhiseid ning omandavad praktilisi oskusi, mida ehituse käigus vaja läheb.

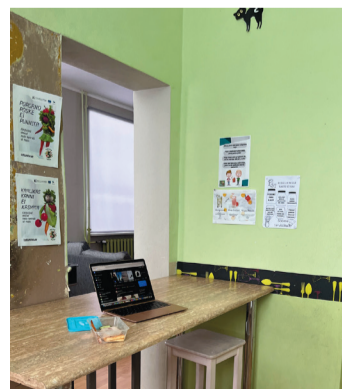
Teades, et koostöös on võimalik saavutada rohkem, püüame kaasata ka kohalikku kogukonda. Kõik abistavad käed on teretulnud. Samuti julgustame kõiki jagama oma nägemusi ja ideid ruumi lahenduste kohta.

Need tuleb saata e-posti aadressile vonnu.noortekeskus@kastre.ee

Noorteprojekti kaasatus on suunatud 7–19aastastele noortele, kuid kõik huvilised on oo-

datud osalema ja panustama. Uuendatud köök saab olema mitte ainult praktiline, vaid ka inspireeriv koht, kus noored saavad koos aktiivselt aega veeta.

Võnnu noortekeskuse köök.

FOTODE AUTOR: IREN HANSEN-AURI

Kastre valda jõudis esimene DPD pakiautomaat

AUTOR: DPD Eesti

Logistikaettevõtte DPD Eesti paigaldas Haaslava Meie kaupluse juurde Kastre valla esimese DPD pakiautomaadi. Pakiautomaat on ööpäevaringselt avatud kasutamiseks alates 13. detsembrist, lihtsustades edaspidi vallaelanikel nii pakki-de saatmist kui ka kättesaamist.

„Kastre vallas asuvast uuest pakiautomaadist saab pakke vas-

tu võtta ja saata teistesse pakiautomaatidesse ning aadressidele üle kogu Eesti. Lisaks eeltoodule saab pakke saata ka kõikidesse Euroopa Liidu riikidesse. Sellega toome e-kaubanduse lähemale just sinna, kus seda kõige enam on tarvis, sest väiksemates maapiirkondades on füüsilisi kauplusi kas minimaalselt või mitte üldse,“ selgitas DPD Eesti operatsioonide juht Mehis Aan.

DPD grupi tellitud värskema e-kaubanduse uuringu järgi

elistab 83% Eesti elanikest pakki kättesaamiseks ja saatmiseks kõige rohkem just pakiautomaate. „E-kaubanduse maht on aasta-aastalt kasvamas, mistõttu jätkame oma pakiautomaatidega laienemist sinna, kus on teenuse järele kõige enam nõudlust,“ rääkis Aan.

DPD Eesti paigaldas mullu kokku 40 uut pakiautomaati üle Eesti. Tänu laienemisele on DPD võrgustik kasvanud juba 300 pakiautomaadini.

Haaslava Meie poe juures on kasutusvalmis uus DPD pakiautomaat. FOTO AUTOR: ERAKOOGU

Sotsiaalkindlustusamet selgitab: kellele on mõeldud elatisabi ja kuidas seda taotleda?

AUTOR: SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Käesoleva aasta jaanuarist maksab sotsiaalkindlustusamet Eestis elavatele lastele, kelle vanem või vanemad ei täida ülalpidamiskohustust, elatisabi senise 100 euro asemel 200 eurot. Õppimise korral makstakse elatisabi lapse 21-aastaseks saamiseni.

Sotsiaalkindlustusameti peirehvitiste teenuse juhi Piret Meemanni sõnul saab elatisabi erinevate liikide alusel ligi 4500 inimest, kuid elatisvõlglast, kelle osas on algatatud täitemenetlus, on täna 10 000 ringis. „Loodame, et suurem elatisabi summa julgustab ka neid abivajavaid vanemaid, kes täna ei ole veel toetust taotlenud seda tegema,“ lisas Meemann.

Elatisabi makstakse juhtudel, kui vanem ei maksa lapsel

elatisabi või on vanemad sõlminud notariaalse lepingu elatisemaks, ent üks vanematest ei täida seda.

Toetust on võimalik taotleda nii kohtu-, täite- ja ka pankrotimenetluse ajal. Kohtumenetluse aegset elatisabi maksab sotsiaalkindlustusamet kuni 150 päeva eest ning selle taotlemiseks tuleb pöörduda esmalt elatisnõudega kohtusse. Pärast kohtusse pöördumist ning vastava määruse saamist, tuleb 45 päeva jooksul esitada sotsiaalkindlustusametile taotlus elatisabi saamiseks. Kui pärast kohtumenetluse lõppu või notariaalse kokkuleppe sõlmimist ei hakka vanem lapsel elatisi tasuma, on teisel vanemal või eestkostjal õigus taotleda kohtutäituri kaudu täitemenetlusaegset elatisabi makstakse

alates hetkest, kui täitemenetluse algatamisest on möödunud üks kuu.

Pankrotimenetlusaegne elatisabi tagab toetuse ka nendele lastele, kelle vanem ei täida ülalpidamiskohustust ning vanema suhtes on käimas pankrotimenetlus. Juhul kui laps on saanud viimase aasta jooksul kas täitemenetluse või kohtumenetlusaegset elatisabi, teeb sotsiaalkindlustusamet iseteeninduse kaudu lapse vanemale proaktiivse pakkumuse pankrotimenetlusaegse elatisabi saamiseks. Kui varasemalt elatisabi ei ole saadud, tuleb toetuse saamiseks esitada taotlus sotsiaalkindlustusametile iseteeninduses.

Lisalugemist elatisabi ja selle taotlemise kohta leiab sotsiaalkindlustusameti kodulehelt sotsiaalkindlustusamet.ee

FOTO ON ILLUSTREERIV

Teenetemärk Tartumaa Kuldne Tammeoks ootab nominente

AUTOR: TARTUMAA OMAVALITSUSTE LIIT

Tartumaa teenetemärgiga tunnustatakse inimesi, kes on pika aja jooksul olulisel määral kaasa aidanud Tartumaa arengule, siinsele majandusele, kultuurile, elukeskkonna kvaliteedile ja inimeste heaolule.

Teenetemärgi andmise otsustavad maakonna omavalitsused ühiselt Tartumaa Omavalitsuste Liidu kaudu ja see antakse üle veebruaris vabariigi aastapäevale pühendatud Tartumaa pidulik kontsertaktusel.

Kandidaate saab esitada 31. jaanuarini 2024.

Lisainfo ja kandidaadi esitamise vorm asub aadressil tartumaa.ee/tunnustamine/teenetemark-kuldne-tammeoks

Tartumaa teenetemärk Kuldne Tammeoks.

FOTO AUTOR: REIN TOOM

Vallavanem õnnitles väarikaid pulmapaare

AUTOR: BIRGIT PETTAI, VALLALEHE TOIMETAJA

Detsembri alguses toimus Võnnu kultuurimajas Kastre valla väarikate pulma-aastapäeva tähistajate austamisüritus, kus vallavanema Annika Pajumaa-Murov tänas paare, kelle abielu on eeskujuks kõikidele

peredele.

Vastuvõtule olid palutud kõik teemant-, smaragd-, ja kuldpulma tähistavad paarid, keda Kastre vallas oli 2023. aastal kokku üheksa. Vastuvõtul osales neist kuus paari.

Vallavanema Annika Pajumaa-Murovi sõnul oli inspi-

reeriv kuulata lugusid paaride kohtumisest, pulmapeost ja ühisest eluteest. Küsimusele, mis on nende arvates sellise pika kooselu võti, sai vallavanem vastuseks – andestamine ja tahe üksteist mõista.

Palju õnne, tervist ja pikka iga!

Vallavanem Annika Pajumaa-Murov väarikate pulmapaaridega. FOTO AUTOR: KADRI KIHU

Võõpste perekлубi Noorus lõpetas oma tegusa aasta jõulupeoga

AUTOR: TIINA ARIKE, VÕÕPSTE RAAMATUKOGU JUHATAJA

Võõpste kandi rahvas hindab traditsioone. Külakeskuses toimus kogukonna jõuluaja kokkusaamine juba kahekümne kolmandat korda. Sooja ruumis ootasid pidulisi kohvilaud, ehteis jõulupuud ja Võrumaa pillimees Priit Blum. Lumine ja külm talveilm oli väljakutseks Mairele, kes pidi hoolitsemisele eest, et ruumis oleks soe ja õdus. Ene ja Hedvig olid mitu õhtut juba enne pidu vaeval näinud, et saali kaunistada papptaldrikutest meisterdatud laternatega. Tulemuseks oli tõeline jõuluime. Neid oli aga teisigi. Küla ümber lumeväljadel luusib ringi hundikari, aga meie peopaika olid sooja tulnud päris eksootilisi loomi – ahvitüdrukud ja lõvipoiss. Tõeline jõuluime – kahju, et nad armastavad tegutseda pimeduse varjus, seega ei õnnestunud neid korralikult pildile saada. Jõuluimeks või jõulululiks oli meeolukas jõululaul Terje Lambingu esituses.

Nagu meil tavaks on, alustas Aile õhtut mõõdund aas-

tast kokkuvõtte tegemisega. 2023. aastal oli Võõpste tegude rohke, külakeskuses ja raamatukogus toimus huvitavaid üritusi. Eesti kirjanuduse nädalal kohtusime kirjanik Ilmar Särjega. Vastlapäeva tähistasime Vooremael. Kohtusime Priit Lombiga ja rahvusarhiivi töötaja Tõnis Törnaga, kes rääkis koha- ja sugupuud uurimisest.

Saime osa folkloorikontserdist "Lükata-tõmmata, hargiga roobiga". Pidasime ööbikuõde jutuvestmispäeva. Esimest korda toimus meie õuel kirbukas. Pidasime külapäeva, mis oli pühendatud Nooruse 100. aastapäevale, külas käis Vastse-Kuuste teater etendusega „Äi Vissuverest“. Augustis toimus traditsiooniline spordipäev ja Mäksa maanaiste seltsi korraldatud lastelaager „Elagu suvi ja seiklused“. Täiskasvanud õppija nädalal toimus huulepalsami valmistamise õpituba. Võimalik oli veel osa võtta sefiiri, päikesepaneelide, sushi, šokolaadikommide ja

Jõulupeo meeolu löi Priit Blum.

FOTODE AUTOR: HEDVIG PUNGAR

organzaroosidest prossi valmistamise õpitubadest. Perekлубi sünnipäeva tähistasime Tartu botanikaaias eksootilisi taimi uurides. Suurematest näitustest on mainimisväärt Eesti vaimse kultuuripärandi nimistu rändnäitus „Pärand elab“, Aina Annuse pajalappide näitus, fotojahi looduspiltide näitus, Elise Andrea Sula kunsti- ja käsitöönäitus „Sügis kunstis“ ning Savannah Sirelpuu väike maalide näitus. Lisaks toimus veel hulk kirjandusega seotud raamatukoguüritusi ja väljapanekuid.

Küla elujärge parandasime kolme KOPi projektiga. Saime parandatud trepi ja soetasime teisaldatava kaldtee, et majja sissepääs oleks parem. Üritustel kasutamiseks soetasime projektori ja ekraani ning korraldasime veel mitmeid üritusi. Eriliseks maiuspalaks spordisõpradele on nüüd võimalus lauatennist uuel laual mängida.

Kui aasta kokku võetud, jätkasime traditsioonilise viktoriiniga, kus pidi õige vastuse kiiresti ütleva, et autasuks komm saada. Kõik pingutasid

Õhtujuht Priit Blum kiitis peolisi, kes juba esimese loo ajal tantsupõrandale tulid. Meie pidudel ongi see tavaks.

tublisti ajusid.

Seejärel hakati aga tantsu keerutama. Tantsumuusika eest hoolitses Priit Blum Obinitsa puhkemajast, pakkudes lisaks ka mängulisi tegevusi. Priit Blum kiitis peolisi, kes

juba esimese loo ajal tantsupõrandale tulid. Meie pidudel ongi see tavaks.

Võõpste perekлубi juhatus soovib kõigile head alanud uut aastat ja olge uue aasta ettevõtmistes koos meiega!

Mäksa spordiklubi käis Saksamaal võistlusreisil

AUTOR: VIKTOR KOROBOV, MÄKSA SPORDIKLUBI

Aasta tagasi, oktoobris, kutsusime Mäksa spordiklubi korraldatud Tartumaa suurmeistrite nimelisele karikavõistlusele võistleva tšestportlased Saksamaalt. Peale võistlust oli ligemale aasta aega vaikus ja selle aasta septembrikuus potsatas postkasti kiri, et kui olemas nõus neid ka sel aastal võõrustama, siis nemand ootavad meid detsembris külla oma võistlusele Frankfurti Oderi ääres toimuvale rahvusvahelisele Oderpokali tšestmisvõistlusele.

Sealsest kohalikust elust ja oludest

Seelses linnakeses elab umbes 67 000 inimest ja asub spordiinternaatkool üliaktiivsetele lastele. Sakslased leiavad, et sportimine on parim viis nende energia maandamiseks ja mõtte õigel rajal hoidmiseks. Allakirjutajal jäi seekord veel välja selgitamata kui suures ulatuses, kuid osaliselt rahastab seda projekti ka Bundeswehr (Saksamaa kaitseväge).

Parimaid tulemusi näidanud sportlased jäävad peale kooli lõppu Bundeswehri spordirühma

ajateenijateks-üleajateenijateks. Pole kindel, kui palju spordialasid koolis on, kuid spordikompleks on tohtu ja mööda koridori liikudes jäi silma, et džuudosaale on vähemalt viis. Bundeswehri logodega väekorusselises ühiselamus on 250 kahekojalist tuba. Mis puudutab tšestspordi, siis on kompleksis kaks tšestsaali, mis on vaheseinaga eraldatud. Väiksem on suuruselt umbes pool Melliste pallisaalist ja seal on viis stationsaarseid tšestpõrandat, ala jõumasinat jaoks ning meditsiiniprotseduuride ruum suurusega 3x5 meetrit. Lisaks on kompleksis ka suurem meditsiin ja füsioteraapia keskus. Suurem saal on umbes kolmveerand pallisaali mõõdund ja seal on 13 stationsaarseid tšestpõrandat. Igal tšestpõrandal on meeste ja naiste kang ning kettakomplekt. Tšestspordiga tegeleb 35 harrastajat ja nende juhendamiseks on ametis kolm täiskohaga treenerit.

Võistluse tulemused

Võistlusel selgitati paremusjärjestus nii kaalukategooriates kui ka vanuseklassi absoluudis, kuid medalid jagati vaid kolmele parimale noorele, juuniorile ja täiskasvanule absoluudis. Noorte

vanuseklassis võistelnud Carlis Vaino realiseeris kõik kuus katset, parandas nii rebimises kui ka tõukamises isiklikku rekordit kolme kilo võrra ja sai absoluutarvestuses kehakaalus -96 kilogrammi tšestatud 142 (63+79) kilogrammiga kahekümnenda koha. Seejuures oli Carlis Vaino ainuke 2010. sünniaastaga, kõik teised olid vähemalt aasta jagu vanemad ja noorte vanusegrupp oli ka väga tugev. Ainult üks täiskasvanu suutis noortest paremat tulemust näidata. Võistluse esikümne seas oli kuus noort, üks juunior ja kolm täiskasvanut.

Juunioride vanuseklassi neljas oli -89kilogrammises kehakaalus 193 (90+103) kilogrammi tšestatud Aimar Kiiuits. Täiskas-

Täiskasvanute arvestuses saavutas Jaan Korobov Oderpokali võistlusel kuuenda koha.

FOTODE AUTOR: CARLIS VAINO

vanute arvestuses oli kuues Jaan Korobov, kes tõstis -81kilogrammises kehakaalus 178 (80+98) kilogrammi.

Rahvusvahelisel tšestmisvõistlusel Oderpokal juunioride vanuseklassis võistelnud Aimar Kiiuits sai neljanda koha.

Leedus võistlemas

15. detsembril võistlesid kolm meie sportlast Leedus Rokiškises. Seekord oli vanuseklassiks ebastandardne U18. Kehakaalus -81 kilogrammi uued isiklikud rekordid püstitanud Gregor Kroon saavutas tulemusega 101 (45+56) kilogrammi kuuenda koha. Kehakaalus -89 kilogrammi tõstis Aimar Kiiuits 199 (90+109) kilogrammi ja tuli viiendaks. Kehakaalus -102 kilogrammi esikoha pälvis Carlis Vaino, kes püstitas 144 (64+80) kilogrammiga uued isiklikud rekordid.

Talverõõmu Vooremäelt

AUTOR: RIINA JÕESAAR, SILLAOTSA SPORDIHOONE JUHATAJA

Pühapäeval, 11. veebruaril avame Vooremäe tervisespordikeskuse uksed kõigile suusasõpradele juba traditsiooniks kujunenud tervisespordiürituste sarja „Sportlik Nelik“ kuuenda hooaja avaüritusega „Vooremäe suusapäev“.

Loodetavasti lumeolud lubavad ja üle pika aja saame taas nautida Vooremäe künklike suusaradasid. Osalema ootame nii kogunud suusatajaid kui ka pere kõige pisemaid, kes on alles suusatamisega algust tegemas. Distsantsid on vastavalt oskustele. Kellel puudub suusavarustus, siis ka sel korral on meile suureks abiks suusabuss oma umbes 30 suusapaari ja kõige muu vajaminevaga.

Hoia silm peal Vooremäe tervisespordikeskuse Facebooki lehel ja Kastre valla kodulehel kastre.ee/vooremae-suusapaev, sest uut infot lisandub jooksvalt. Vooremäe suusapäevale eelneb 28. jaanuaril murdmaasuusa koolituspäev nii algajatele kui edasijõudnutele. Vajalik on registreerimine!

„Sportlik Nelik“ on tervet kalendriaastat hõlmav tervisespordiürituste sari Kastre vallas, mis on mõeldud kõigile neile, kes tunnevad liikumisest rõõmu ja soovivad koos perega aktiivselt aega veeta. Sari viib osalejad nelja Kastre valla looduskaunisse paika. Selle mõte on pakkuda tervisespordi harrastajatele sportlikku väljakutset ja olla abiks peredele regulaarse tervisespordi harjumuse kujundamisele. Kõigile osalejatele on garanteeritud tervisesepordist saadav hea energia!

VOOREMÄE SUUSAPÄEV

11. VEEBRUAR 2024
VOOREMÄE TERVISESPORDIKESKUSES

KASTRE.EE/VOOREMAE-SUUSAPAEV

„Sportlik Nelik“ 2024. hooaja üritusi:

- 11. veebruaril Vooremäe suusapäev Vooremäe tervisespordikeskuses;
- 23. aprillil Jüriöö jooks;
- augustis rattamatk/matk;
- 29. septembril Mihkljooks Võnnu keskkooli staadion.

Lisainfo Riina Jõesaarelt telefonil 527 8454 või e-posti aadressil riina.joesaar@kastre.ee

Tule ja loome koos pere ja sõpradega Vooremäel meeldejäáva suusapäeva!

TULEVASED SÜNDMUSED

JAANUAR

20. jaanuaril

Tigase karikavõistluse 12. hooaja neljas etapp Tigase rallirajal. Info: Peeter Tammoja 522 2191

25. jaanuaril kell 17.00 Korraster koristamiskoolitus Melliste raamatukogus, osalustasu 10 eurot. Info ja registreerimine: Ülle Seire tel 522 8703, ulle.seire@kastre.ee

28. jaanuarist 3. veebruarini

loodusmatkade ja pärandi festival „Taliteed Ahunapalus“. Info: kultuuriaken.tartu.ee/et/syndmus/taliteed-ahunapalus Piletid igale sündmusele eraldi Piletilevis. Kohtade arv piiratud! Info: Madli Rohesalu tel 508 9374, madli.rohesalu@kastre.ee

31. jaanuaril kell 18.00 Eve Kanguri reisimuljete õhtu "Madeira ja Assoorid - Atlandi ookeani pärlid" Võõpste raamatukogus

VEEBRUAR

3. veebruaril

Tigase karikavõistluse 12. hooaja viies etapp Tigase rallirajal. Info: Peeter Tammoja 522 2191

6. veebruaril kell 18.00 struktuurmaali koolitus Võnnu kultuurimajas. Info: Kadri Kiho tel 5855 2993

10. veebruaril kell 14.00–16.30

Hiina uusaasta ehk draakonistaasta alguse tähistamine Melliste noortekeskuses ja Melliste raamatukogu õuealal. Info: Ülle Seire tel 522 8703

11. veebruaril

Talvetrall Vooremäel. Info: Riina Jõesaar tel 527 8454, riina.joesaar@kastre.ee

12. veebruaril kell 19.00 mälumäng Priiuse seltsimajas. Info: Taivo Kirm tel 5393 0760

16. veebruaril kell 20.00 sõbrapäevapidu Võnnu kultuurimajas. Info: Kadri Kiho, 5855 2993

22. veebruaril kell 18.00 Eesti Vabariigi 106. aastapäeva kontsert-aktus Võnnu kultuurimajas. Info: Madli Rohesalu tel 508 9374, madli.rohesalu@kastre.ee

28. veebruaril kell 19.00 Rakvere teatri etendus „Oi, Johnny!“ Võnnu kultuurimajas. Piletid müügil Piletimaailmas, Võnnu teenuskeskuses ja tund aega enne etendust kohapeal. Info: Kadri Kiho tel 5855 2993

Melliste taluturg puhkab 31. märtsini, v.a piima- ja muna müüja, kes ootab teid igal laupäeval kell 13.00 Melliste raamatukogu parklas

Ole sündmustega kursis kultuuriaken.tartu.ee või

facebook.com/kastrevv/events

VÖNNU KULTUURIMAJA KUTSUB

SÕBRAPÄEVAPIDU

SAAME SÕPRADEKS VÖNNU KULTUURIMAJAS TEGUTSEVA BÄNDIGA!

PIDU JÄTKUB KARAOKEGA TARTU KARAOKEKЛУБИ EESTVEDAMISEL!

16. VEEBRUAR UKSED KELL 20:00 PILET 5€ MÜÜGIL KOHAPEAL

LAUDADE BRONEERIMINE KADRI KIHO 5855 2993

RAKVERE TEATRI

RAY GOONEY
OI, JOHNNY!
KABARETT
SEKSUAALENAMISEST
LAVASTAJA PEETER RAUDSEPP

KIRJUTAJA YANA KHANIKOVA
VALDESKOOLITAJA ROOMET VILLAU
LÕUKESKANNUTAJA HELEN SOLOVJEV
MUSIKAALNE KÜNDRAAJA MORTEN-ENDRIK MILDRE
TÕLKUJA TRIIN TÄEL

OSAJES MARGUS GROSNOI, ÜLLE LICHTFELDT, ANNELI RAHKEMA, EDUARD SALMISTU, MADIS MÄEORG, MÄRTEN MATSU, TARMO TAGAMETS

K, 28. veebr kell 19
Võnnu kultuurimajas

Etendus 16. jaanuaril 2021 Rakvere Teatri suures saalis Tartu Raekoja Vahel. Loominguline juhi Peeter Raudsepp

rakvereteater.ee

Tervitame uusi ilmakodanikke

KAAREL KIRK	23.11.2023
KENDRIK MELTZ	04.12.2023
RICKY ELMING	06.12.2023
MARGIT LÄTTI	07.12.2023
JASPER JUUR	09.12.2023
TOBIAS ARRAS	10.12.2023
BRIANNA SIKK	11.12.2023
ROBERT METSAOTS	11.12.2023
FRED KOLK	14.12.2023
ASTRID SAKK	17.12.2023
ARON ASUKÜLL	17.12.2023
MIRTE-MARIE MIIDLA	29.12.2023

Kultuuririkkuse aasta 2024

PAKUB

UUEL AASTAL, UUT VÄLJAKUTSET SULLE

LOGOPEED

TULE JA LIITU MEIE TOREDA LASTEAIA MEESKONNAGA

Pakume Sulle:

- Konkurentsivõimelist palka ja toetavat töökeskkonda (5 rühmalises lasteaias 1,0 ametikohta)
- Sõidukompensatsiooni ja kaasaegset töökeskkonda
- Huvitavat ja mitmekülgset tööd toredas meeskonnas.
- Võimalust end täiendada ja arendada
- Vahvaid ühisüritusi

Kui sinu südameasjaks on toetada laste kõne ja keele arengut, oled kohusetundlik ja soovid panustada, siis oled just SINA see, keda ootame kandideerima!

Tööle asumine esimesel võimalusel.

Palun saada oma CV ja lühike motivatsioonikiri aadressile: piret.saar@vonnu.edu.ee.
Lisainfo 5246298

Koristus- koolitus

Kuluta koristamisele vähem aega ja muuda tüütu kohustus meeldivaks tegevuseks!

Koolitust viib läbi Korraster ehk Kristi Tragel

Korraster &

Millal? 25.1.2024

Kus? Melliste raamatukogu

Kestus 3 h kell 17-20

Osalustasu 10€

Info ja registreerimine

ulle.seire@kastre.ee
või 522 8703

Väljaandja: Kastre Vallavalitsus

Koostaja, toimetaja ja küljendaja: Birgit Pettai

Trükk: Bookmill trükikoda

Kohalettoimetamine: Omniva

Tiraaž: 2500 eksemplari

Ilmumine: 12 korda aastas

Materjale järgmise infolehe jaoks ootame 25. jaanuariks valla

kommunikatsioonispetsialisti e-posti aadressile

evelin.virnas@kastre.ee. Toimetajal on õigus kaastöid

nende selguse huvides toimetada ja lühendada.

Loe digilehte: kastre.ee/infoleht

Kastre vald

Kastre vald

Kastre vald mälestab detsembris lahkunuid

RAISSA MEIER	23.11.1943 – 05.12.2023
EERIK TAMSALU	21.07.1936 – 06.12.2023
VLADIMIR OLUP	02.11.1955 – 09.12.2023
HEINO IVANDI	18.05.1945 – 13.12.2023
HARRY ILVES	18.08.1946 – 14.12.2023
VALDEKO TIMMUSK	24.10.1943 – 14.12.2023
EEVI ADAMKA	08.01.1939 – 15.12.2023
KALEV TÄPSI	17.02.1947 – 16.12.2023
EERIK VIERT	05.11.1963 – 18.12.2023
LEO LUKK	04.08.1950 – 20.12.2023
IMBI LAANEMETS	15.11.1935 – 21.12.2023
VILJAR TRUUTS	24.09.1960 – 21.12.2023
ILME MÄRS	02.03.1945 – 23.12.2023
MAIE KELDER	18.06.1940 – 26.12.2023